

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Nc/2/2021
Identifikačné číslo spisu:	1117227427
Dátum vydania rozhodnutia:	17.02.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1117227427.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. L., bývajúceho v W., zastúpeného Advokátskou kanceláriou RELEVANS s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8A, IČO: 47 232 471, proti žalovanému P. P., bývajúcemu v W., o zaplatenie 200.000 Eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8C/51/2017, o návrhu žalovaného na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Bratislave z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp. zn. 4NcC/3/2020, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Bratislave JUDr. Valéria Kleinová, Mgr. Ingrid Degmová Pospíšilová, JUDr. Anna Kašajová n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na tomto súde pod sp. zn. 4NcC/3/2020.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 8C/51/2017 žalovaný podaním z 29. januára 2020 (č. l. 158 a nasl. spisu) uplatnil námietku zaujatosti voči vec prejednávanej zákonnej sudkyňi Okresného súdu Bratislava I (ďalej aj „okresný súd“), celému okresnému súde, ako aj Krajskému súde v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“). Žalovaný žiadal o vylúčenie z rozhodovania v tomto konaní zákonného sudcu, všetkých sudcov okresného súdu a všetkých sudcov krajského súdu a prikázanie tohto sporu inému okresnému súde mimo obvodu krajského súdu. Vo vzťahu k sudcom krajského súdu v podstatnom namietal skorumpovanosť niektorých z nich vyplývajúcu z už všeobecne známej a orgánmi činnými v trestnom konaní zaistenej komunikácie P. O. prostredníctvom Threemy, ako aj viaceré rozhodnutia krajského súdu, ktoré vyzneli v jeho neprospech. V tejto súvislosti označil senáty krajského súdu 1Cob, 3Cob a 4Cob, konkrétne JUDr. Andreu Haitovú, Mgr. Štefana Zelenáka, JUDr. Máriu Ondrišovú a JUDr. Tatianu Pastierikovú.

2. O tom, či je z prejednávania a rozhodovania sporu vylúčená JUDr. Silvia Rovňánková, sudkyňa okresného súdu, ktorej bol spor pridelený na prejednanie v zmysle rozvrhu práce tohto súdu, má podľa § 54 ods. 2 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“) rozhodnúť nadriadený krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4NcC/3/2020. Žalovaný vzniesol námietku zaujatosti aj voči sudcom krajského súdu.

3. V spise (na č. I. 203) sa nachádza žiadosť JUDr. Anny Kašajovej, sudkyne krajského súdu, zo dňa 19. februára 2020 o vylúčenie člena senátu z prejednávania veci sp. zn. 4NcC/3/2020 adresovanú v zmysle § 50 ods. 1 CSP JUDr. Borisovi Tóthovi, podpredsedovi Krajského súdu v Bratislave povereného plnením úloh predsedu súdu pre pomer sudcu k veci z dôvodov uvedených v žiadosti.

4. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 22. októbra 2020 č. k. 2 Nc 4/2020-271 nebol vylúčený sudca Krajského súdu v Bratislave JUDr. Boris Tóth (zároveň predseda tohto súdu) z prejednávania a rozhodovania sporu vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4NcC/3/2020.

5. O oznámení JUDr. Anny Kašajovej, sudkyne krajského súdu, zo dňa 19. februára 2020 (§ 50 ods. 1 CSP) rozhodol predseda Krajského súdu v Bratislave JUDr. Boris Tóth uznesením zo dňa 16. decembra 2020 č. k. 4NcC/3/2020-275 tak, že sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. Anna Kašajová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4NcC/3/2020.

6. Vzhľadom na vyššie uvedené a skutočnosť, že žalovaný vzniesol námietku zaujatosti aj voči všetkým sudcom krajského súdu, bolo potrebné, aby najskôr Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd, ktorý je nadriadený krajskému súdu, posúdil, či sú vylúčení sudcovia tohto krajského súdu.

7. Najvyšší súd posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti sudcov krajského súdu len vo vzťahu k tým jeho sudcom, ktorí majú ako zákonní sudcovia rozhodnúť, či je vylúčená zákonná sudkyňa okresného súdu, ktorá má prejsť a rozhodnúť spor. V prípade, ak by najvyšší súd dospel k záveru, že zákonní sudcovia krajského súdu majú byť vylúčení, až potom by skúmal (aj) namietanú zaujatosť ostatných sudcov krajského súdu; k takémuto záveru však nedospel.

8. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade s o zákonom (pozri napr. sp. zn. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

9. Podľa Rozvrhu práce Krajského súdu v Bratislave na rok 2020 má o tom, či je z prejednávania a rozhodovania sporu vylúčená JUDr. Silvia Rovňánková, rozhodnúť senát tohto súdu 4NcC zložený z predsedníčky senátu JUDr. Valérie Kleinovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a JUDr. Anny Kašajovej.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený krajskému súdu (§ 54 ods. 2 CSP) posudzoval opodstatnenosť žalovaným vznesenej námietky z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu. Vychádzal pritom z § 49 ods. 1 CSP, podľa ktorého sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezáujatosti.

11. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezáujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Je nimi existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcim znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

12. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednanom spore alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na

konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

13. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

14. Súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uverejneného v prílohe oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý a nestranný sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 a nasl. ústavy) potom zaručuje aj právo na to, aby spor nebol odňatý zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 ústavy), teda sudcovi súdu určenému podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov. V zásade teda platí, že o určitom spore by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý pripúšťa, aby v prípade existencie zákonom predpokladaných dôvodov bol postupom taktiež ustanoveným priamo v zákone zákonný sudca vylúčený z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu. Cieľom, ktorý tu odôvodňuje prelomenie ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu, je zabránenie hroziacemu riziku, že by vo veci mohol rozhodnúť zaujatý (nie nestranný) sudca. Nestrannosť sa pritom spravidla chápe ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a stranickosti (nadŕžania určitej strane sporu).

15. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu buď na návrh strany sporu (§ 52 CSP) alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 50 CSP).

16. Obsahom práva na prerokovanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť; ale len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v jeho veciach sp. zn. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98 a II. ÚS 121/03).

17. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno (pre vnútornú potrebu, pre seba). Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (tu pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce však nie je (subjektívne) stanovisko sudcu, či presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale iba existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť a rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je tak to, či obava z vychýlenia nestrannosti je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach a objektívnu nestrannosť

samozrejme nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

18. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatost' dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

19. Zo spomínanej judikatúry ESJP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitý (nie nezaujatý) vzťah k veci má. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, k stranám sporu alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

19.1. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci“.

20. V danom prípade namietaná sudkyňa JUDr. Valéria Kleinová, sudca krajského súdu, vo vyjadrení k námietke zaujatosti (.....) uviedla: „strany sporu nepoznám, necítim sa byť zaujatá“ (č. l. 226 spisu). Namietaná sudkyňa Mgr. Ingrid Degmová Pospíšilová, sudca krajského súdu, vo vyjadrení k námietke zaujatosti (....) uviedla: „nepoznám strany sporu, nie som zaujatá“ (č. l. 224a spisu). Namietaná sudkyňa JUDr. Anna Kašajová, sudca krajského súdu, vo vyjadrení k námietke zaujatosti (....) uviedla: „cítim sa zaujatá, pre pomer k veci, nakoľko počas môjho pôsobenia vo funkcii predsedníčky OS BA 1 som pri vybavovaní agendy Spr. získala informácie, ktoré s predmetnou vecou súvisia, a preto nie je možné vylúčiť vznik pochybnosti o mojej nezaujatosti“ (č. l. 226 spisu), na ktoré skutočnosti poukázala aj vo svojej žiadosti z o dňa 19. februára 2020 o vylúčenie člena senátu z prejednávania veci sp. zn. 4NcC/3/2020 adresovanej v zmysle § 50 ods. 1 CSP JUDr. Borisovi Tóthovi, podpredsedovi Krajského súdu v Bratislave (...) a uznesením predsedu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 16. decembra 2020 č. k. 4NcC/3/2020-275 táto sudkyňa krajského súdu vylúčená nebola (viď bod 5. tohto rozhodnutia).

21. Z obsahu vznesenej námietky zaujatosti žalovaným (č. l. 158 - 163 spisu) týkajúcej sa korupčného správania sa niektorých sudcov alebo označenej rozhodovacej činnosti krajského súdu (pozri bod 1. in fine tohto rozhodnutia) nevyplyvajú žiadne konkrétne skutočnosti odôvodňujúce pochybnosti o nestrannosti a nezaujatosti sudcov krajského súdu JUDr. Valérie Kleinovej (predsedníčky senátu) a členiek senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a JUDr. Anny Kašajovej, ktorí budú rozhodovať o vznesenej námietke zaujatosti proti zákonnej sudkyňi okresného súdu. Navyše dôvodom na vylúčenie sudcu nemôžu byť ani okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 3 CSP). Ani vyjadrenie sudkyne JUDr. Anny Kašajovej k tejto námietke nepreukazuje existenciu takého vzťahu alebo konkrétnej skutočnosti (nestačí len okolnosť všeobecná), pre ktorú by bolo možné mať pochybnosti o nezaujatosti namietanej sudkyne k prejednávanému sporu, či stranám sporu.

22. Najvyšší súd dospel k záveru, že nemožno prisvedčiť dôvodom námietky zaujatosti uplatnenej žalovaným. Samotný subjektívny názor žalovaného spojený s podstatou námietky o skorumpovanosti niektorých sudcov krajského súdu, resp. označenej rozhodovacej činnosti krajského súdu, ktoré vyzneli v jeho neprospech, nemôže bez ďalšieho zakladať dôvod pre legitímne obavy z nestranného a nezaujatého rozhodovania sudcu. Obava (pocit) z nestrannosti nestačí na založenie dôvodných pochybností o nedostatku nezaujatosti vzhľadom na právne (ústavné i zákonné) garancie nezávislosti

sudcov a zákonné povinnosti sudcov konať vo veci nezávisle a nestranne.

23. Z týchto dôvodov najvyšší súd ako nadriadený súd krajskému súdu rozhodol o nevylúčení namietaných sudcov krajského súdu JUDr. Valérie Kleinovej (predsedníčky senátu) a členiek senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a JUDr. Anny Kašajovej z prejednávania a rozhodovania vecí vedenej na krajskom súde pod sp. zn. 4NcC/3/2020.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.